

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikuskok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztő: Jákai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

A kassai kongresszus.

(X) A miskolci khongresszus után a kassai kongresszus következik, a zsidó kereskedők összefüvése után a magyar mezőgazdák, kisgazdák, közép- és nagybirtokosok védelmi harcra.

Nem volt és jóformán még ma sincs társadalmi osztálya Magyarországnak, a melyet árvaiban hagyhatott volna a mindegyikünkről gondoskodni köteles államhatalom, mint épen a mezőgazdasággal foglalkozók osztálya. Azóta szerreggel hozták a törvényeket, a melyek a kereskedelemnek, a gyáriparnak hatáskörét kitérítették, a melyek számukra védelmet biztosítanak, a melyek fejlődésüknek a talajt gyurják, idomítják, csak a mezőgazdákra feledkeztek meg harminczhárom esztendőn keresztül. Pedig úgy tudjuk, hogy hazánk tulajdonképen földművelő állam, jövedelmi forrásainkat a földtől kapjuk, a föld után él nemcsak a gazda, de az iparos, a hivatalnok, a tudós, a kereskedő is. És mégis a haza bölcssei, irástudói és farizeusai jobbnak látták azt az idegen talajtól reánk szakadt elemet istápolni és gazdagítani, mint a madár, a mely elhanyagolja édes

fiókait, hogy az idegen szülöttjét nagyra nevelhesse. El is értük szerencsésen, hogy az ingó tőke urai despotákká lettek, a kereskedők, a gyárosok hihetetlen gyorsasággal milliókat halmoztak össze, míg a föld turkálói egyik a másik után sorvadtak el. Elértük azt, hogy a földbirtokon évekenkint már négy évvel ezelőtt is 115 millió teher fektűt, a mely a mezőgazdaság 130 milliónyi évi kataszteri jövedelme után édes-keves s ez a teher év év után rohamosan növekszik, hogy nem leljük hazánkat a hazában.

Most végre úgy látszik, mintha a szél iránya megváltoznék, mintha egészségesebb áramlatok fújdogálnának. Darányi, a jelen földművelésügyi minisztere némileg az agráriusokra is tekintene, mintha belátná, hogy nem lehet igazság, ha egy osztályt a mások előnyére kizsábelnek, félholtra vernek. Párisban a magyar föld fölvirágzására emelte poharát, törvényjavaslatokat készített a magyar mezőgazdaság védelmezésére. Nosza lett nagy gezéresz, osszerőfentek a zsidók. Mert hiszen talán nem is kell említenünk, hogy nem a keresztényeknek fáj az az új akció, hanem a zsidóknak, ha volt és van közöttük egy-kettő, a ki talán vala-

mikor keresztvíz miatt is sirva fakadt, az zsidóbb a zsidónál, ultrajordánabb az ultrajordánánál, mert annyira össze-vissza van szöve-fonva velük, hogy alázatos szolgájuk lett, lesve az asztalukról le hulló kenyérmorzsákat. Értsem a Bánffy-fajta sajtó skriblerjeit. Följajdultak, sipákolnak, dühösködnek, boszuért lihegnek, beszélnek szervezkedésről, közös védelemről, a mely őket az utonállóktól megmenti. Miféle injuria az, hogy Darányi miniszter nem hagyja helyben az aytai gondoskodásukat, a melylyel keresztény polgártársaik álmai és szubjei felett virrasztanak, a Pester Lloyd, a merkantilsták ezen fő-fő orgánuma, egyenesen felszólította Darányi minisztert, hogy hagyja ott a miniszteri bársonyszéket, adja át helyét nálnál bölcsőbb és igazságosabb urnak, a ki nem lesz zsarnoka, hóhéra a zsidóknak, hanem segíti tovább fojtogatni a keresztényeket.

Mennyi átkot szórtak immár a miniszterre azért, mert Egán Edét kiküldötte az éhenhalással küzködő ruthének feltámogatására. Miféle sötét reakció ez, miféle néppártiaszkodás, miért ultramontán a miniszter és miért nem ultrajordán, miféle dolog az szövetségeket alakítani

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Borus napok.

(Naplóörödek).

Szürke, homályos felhők kóvályognak az égen. Valami nyomasztó, fullasztó csend ütött tanyát az egész természetben, mintha minden gyászolna egy nagy, egy kedves halottat. Szomorúság, néma kétségbeesés ül mindenben.

Es ez a néma kétségbeesés, ez a szürke gyász beleszűrődik a lélekbe, átjárja a test minden idegét, ránehezedik az agyra és homályos, zavaros gondolatokat teremt.

En is érzem, hogy lelkem mintha fáradt lenne, agyam mintha homályosulna. Sötét, zsiabasztó gondolatok kavarnak agyamban, mint azok a szürke áttörhetetlen felhők ott az égen.

Küzdeni szeretnék velük; elűzni magamtól a kétségbeesést, felrázni magam ebből a néma kínos lethargiából. Hasztalan...

Ujra érzem, hogy hiába minden. Keresem a fényt, a melegséget és nem találok, csak úgy, amint kerestem eddig a boldogságot és nem találok.

Valami név nélküli undor, valami megnevezhetetlen ellenszenv tartja fogva a lelkem. Nem most költözött bele, nem egyszerre foglalta el. Lassankint hódított tért magának, úgy csepegett szemenként és így cseppenként fagyott bele a lelkembe s most erős, szilárd.

Hiába küzdöttem ellene — hiába. Azt hittem bárgyúságomban, hogy a zaj, a mörög, az örökös dorbézolás jó orvosság lesz. En együgyű! A salakban, a piszokban hittem megtalálni a vigaszt, az eszmét...

Féktelen szenvedéllyel dorbéztam át a hosszú éjszakákat, mámorba fojtottam kétségbeesésemet, kacagtam a többiekkel együtt. Pillanatra elfogott a mámor, felöttem mindent, csak a jelent láttam, a kielt, festett arczokat, a hasznosító, kővez után éhező alakokat. De ez csak egy pillanatig tartott, vagy még tán addig se. És utána csak annál égetőbb szomjúság gyötört. Megundorodtam magamtól, meg azoktól a léha, elzülött alakoktól, kik minden lépten-nyomon utamba akadtak.

Lelkemet csak ujra megragadta a kétségbeesés, az undor minden iránt. És ilyenkor futni, menekülni szerettem volna magam elől. Éreztem, hogy valami név nélküli vágódás él lelkembe. Kerestem, kutattam valamit...

Hosszu, gyötrelmes éjszakákon keresztül álmatlanul, megtörve, lázas agyam egész erejével kutattam az ismeretlen valami után. Valami tiszta, fénséges, eszményi után, a mi egyszerre elfeledtetne velem mindent, mi gyötör, mi éget. Hasztalan!

Hiába kerültem eddig életem megszokott alakjait, hiába menekültem a piszoktól, a fertőtől, hiába kerestem a magányt, a néma csendet. Hasztalan fáradság, niabavaló erőködés.

Lelkemben csak tovább ragódott a kétségbeesés, az undor s mind mélyebb gyökeret vert ottan. Szinte láttam előre sorsomat és megremegtem.

Mint a vízbe fulló kapkodtam minden szalmaszál után, hogy felrázzam magam, hogy ujra ember legyek. Mindhiába.

Ha egy pillanatra éreztem is erőt lelkemben, ha egy röpké percze fel is támadt bennem a férfi, ez csak addig tartott, míg fel nem

tűnt előttem ujra az ő alakja csábos mosollyal az ajkán. Ez ellen nincs eröm küzdeni — érzem, tudom.

Pedig nem érdemli meg, hogy gyötörjem magam miatta, hogy megfélelkezzen emberi méltóságomról, mindenről. Megesalt elhagyott, elfelejtett s vége. En is elfelejttem, kitépem lelkemből még emléke utolsó fellöbbanását is csak úgy, mint kiszórok fiókomból minden reá emlékeztetőt, minden fonyadt virágot, minden szalagrongyot, minden sort, mely reá emlékezett.

Dőre, haszontalan törekvés. Tűpd ki a viruló virág gyökerét és kívánd, hogy tovább viruljon, illatozzék. Banális, esztelen kívánság.

Az enyém is az volt. Az emlék nem pusztult. A kétségbeesés nem hagyott el, csak kísért tovább, mint sötét, fenyegető árny.

Es én mégis szabadul akartam tőle. Futni, menekülni messze, messze, olyan helyre, hol semmi sem emlékeztet rá. Es én mentem, otthagytam a kábító zajt, a mámorító élvezet s menekültem, futottam messze.

Most itt vagyok egyedül, magamra hagyva. Csak magamnak élek úgy, a hogy nekem tesszik. Munkát kerestem és találtam. Lázos mohósággal estem neki. Verejték gyöngyözött homlokomról, tenyeremet feltörte a munka és én csak dolgoztam tovább, mint a béres, ki garasából él, melyeket véres verejtéssel szerez meg napról-napra. Mintha szükségem lett volna rá.

Egyszer csak megkap az emlék, feltámad az undor és én otthagytam a munkát, letöröm verejtékűl gyöngyözött homlokom. Es ujra csak átjárja minden idegemet a gondolat hiába... hasztalan...

Es én futok, menekülök a helyről. Elrej-

ott, a hol eddig a zsidó szatócok pár esztendő alatt a fél falu vagyonátzsebre vágják, miért tessék tönkre a zsidókat, drágábbak, becsebbek azok a miniszternek, mint Izrael gyermekei? A minap gyilkost béreltek fel a zsidók az egyik szövetségi raktáros elemésztésére. Egán Ede helyes és üdvös intézkedéseket tett ez esemény hallatára. Biztosította a szövetségeket élén állók életét, gondoskodik hozzátartozóik eltartásáról. És a zsidólapok mindezt jogtalanságnak, égbekiáltó igazságtalanságnak tartják.

És a mi még mindezek után még csodálatosabb, az, hogy az átok nem fog, Darányi még mindig miniszter, Egán Ede folytatja üdvös munkálkodását, a miskolci kereskedői kongresszus kihívására pedig Kassán felelnek a magyar és keresztény gazdák.

Sötét felhők rémei fenyegetnek bennünket, de talán, talán szabad még reménylenünk a jobblétet, a hosszas nyomorgás után a jobb jövő felvirradását.

Magyarország mezőgazdasága, ipara s a zsidóság.

(Folytatás.)

A minap beszéltem egy világlátott urival, a ki Európának nagyrészt beutazta. Összehasonlította a francia és magyar kisiparost. Ott minden iparos arra törekszik, hogy öregségére egy kis házacskájára, földje, meg egy kis megtakarított pénzecskeje legyen. Ezért huzza össze lehetőleg az igényeit. A háztartási igények lehetőleg egyszerűek. A munka utáni szórakozás idejét nem a kocsmában, hanem otthon, a családi körben, vagy a szomszédban szokták eltölteni. Kocsmára csak vasárnap délután kerül. Otthon is olvasnak, gyarapítják ismereteiket, a mire szakmájukban, meg az általános művelődés terén szükségük van. Mivel-

tözöm a legsötétebb zugba és átengedem magam a kétségbeesésnek, az örülelemnek.

Itt vagyok egyedül. Legalább egyedül hiszem magam, pedig nem úgy van. Lükettő, lázas agyam alakokat varázsol elélem.

Amott a szoba szögletében látok egy alakot. Nem él. Mozdulatlanul fekszik fekete, gyászos ravatalon. Arca sápadt, halvány; szemei lezárva, beesve; kezei összetéve. Az anyám... Az első fájdalom, mire emlékszem az, ő halála.

Amott is áll valaki: Egy férfi. Szemeiben végtelen fájdalom, lemondás. Mintha intene, mintha szólna. Szavai tompa zugásként hatolnak hozzám, értelmüket összezavarom, és csak nézek, nézek. Nézem ezt a férfias alakot, azt a megtettesült fájdalmat. Még egy pillantás és eltűnik. Mellettem megy el s közel hozzám megáll. Tekintetében mit reám szegez, mérhetetlen fájdalom. És most hallom szavát. Lágyan csendül meg, mint hajnali harangzó. Ezüst csengés e hatalmas, erős férfiu ajkáról.

— Fiam, szegény, nyomorult fiam, hát beteljesült a mitől féltettelek. A kétségbeesés környez és te nem tudod, hol keresd a vigaszt, a feledést. Szegény fiam, szegény fiam...

És eltűnik, mint a többi sok egymásután. Ez atyám volt. A második kínos fájdalom, mely lelkemben él, mely gyötör, kínzó.

És utána meg sok más alakot látok. Valamennyi egy-egy emlék a múltból, fájdalmas, gyötör emlék. Az első, második emlék után jön a többi sorban egymás után.

És utoljára jön egy, a legkínosabb, a legfájdalmasabb a sok után — az utolsó. Mosolyog olyan ésbontóan, csábosan, mint láttam őt utoljára. Karjait kitarja felém és én oda-

tebbek, tanultabbak, vallásosabbak, családisabbak a mi iparosainknál. A mi mindezekből önként következik is. Független eleme az országnak és mindenesetre elégedettebb is, boldogabb is a mi magyar iparosainknál.

Ma már nálunk csak a vallásos, takarékos, szorgalmas iparosnak lehet jövője. Hiszen bajaink folyton szaporodnak, a mostani koldus-ságba is csak néhány évtized alatt jutottunk. Mi következik ránk ezután? Gyakran van dolgom iparosokkal s rémülve hallom, hogy mennyien nem kapnak munkát. Százak és százak nyomorognak, dolgoznak, de nincs mit. Sokszor hónapokon keresztül hiába könyörögnek egyik ajtó után a másiknál tisztességes munkáért, bármilyen áron is sokszor és nem sikerül. Ha van félrekeresett pénzük, boldogok, de mit csináljanak azok, a kiknek heti keresménye egy éjjel a zsidó korsómáros zsebébe vándorol. — Bajaink napról-napra növekednek, tornyosulnak a fejünk felett. És mi a mi iparosainkat magunk vagyunk kénytelenek eltartani. A minap beszéltem egy péklegényrel, a ki nemrégiben bejárta Németországot, Franciaországot munkáért. Nem kapott sehol, mindenütt azzal bocsátották el, hogy elsősorban a saját hazájabelikről kell gondoskodni, mivel pedig azok közt is sokan vannak, a kik koplálnak, úgy az idegnek ne várjanak tőlük semmit.

Magyarország kormányai 33 esztendő alatt csak a nagy ipart, a gyárakat, a tőkepénzeseket hizlalták, azok javára hoztak törvényeket, a mezőgazdaságról, az iparosokról megfeledkeztek. Vajjon lesz-e az átkos, gonosz rendszernek immár vége?

Gondolkozom. Feszegessem-e tovább ezt a gyűlöletes témát a zsidókról, vagy abban hagyjam-e? Körülbelül egy hónapig foglalkoztam vele a Napló hasábjain, annyit mondani valóm lenne még s vajjon van-e bármi eredménye is? Vajjon gondolkozik-e más is úgy, mint én, kelteztem-e másokban is azokat a gondolatokat, a melyek az én lelkemben rajzanak? Nem tar-

rolanok hozzá. Üres, életnélküli phantom, ... semmi...

Felkaczagok. Hát csak képzelődés volt, csakhogy jobban éjjen az a seb ott a lelkemben, csakhogy újra gyötörbőben, kínosabban érezzem az untort, a kétségbeesést, mely rágódik bennem, és megemész.

Hol kerestem a világosságot, hol találok meg a megnyugvást?

Tekintetem mintegy önkénytelenül odátéved a falra és én gyönyörrel, kéjjel rohanok oda. Kezembe veszem azt a csillogó szerszámot, esőkolom, becézgetem, mint az anyja kevénczét, mint a fuldokló a megmentőjét.

Meg van a nyugalom, megtaláltam a szabadságot! Oh én botor, hogy eddig nem gondoltam rá. Ez kell nekem, ez megadja, a mit eddig hasztalanul kerestem. Egy ostoba ólomdarab véget vet e sok gyötoremnek.

Szinte kéjelgek a gondolatától is. Ugy érzem magam, mintha hosszú, nehéz álomból ébredtem volna fel.

De még várjunk! Lelkem had fűrődjék a megsemmisülés gondolatában, hadd kaczagjon a mult kínzó, gyötör emlékein. — Oly jól esik ez.

Még egyszer végig járom az ismerős tájat, elbucszom a fától, el a csengő csermelytől, ez édes, boldog emlékeitől a fiatalos szív ábrándjaitól.

Bejártam az eddig otthon adó termeket, melyek tanúi voltak kínzó fájdalmaimnak. Bucsut veszek minden butor darabtól. Többé ugysem látok semmit. Mily boldogság tudni azt, hogy vége a szenvedésnek, a gyötoremnek.

Utoljára egy kis fehér szobába érek. Az anyám szobája volt ez, mikor még élt. Minde-

tanak-e majd némelyek gyűlölködőnek, a ki ok és ozél nélkül indulatokat támasztok, a melyek visszatetszenek, vagy pláne ferde irányban fognak hatni. Szeretnék mindeerre feleletet hallani.

Magam úgy érzem, hogy némileg köteleseget teljesítettem. Nem a magam czéljai lebegtek lelkem előtt, hiszen az újságírás a leghálatlanabb talaj, melybe vetünk, itt csak a hibáinkat szokták észrevenni, a melyért gáncs érbennünket, ha valamit jól tettünk, a melynek talán jó eredménye is lehet, azt nem szeretik meglátni.

Gondolkodjék írásaimról bárki bármiként, annyi világosan áll lelkem előtt, arra nyugodtan tekinthetek vissza, hogy egyedüli indokom az irásnál a magyar haza és a magyar faj szeretete volt. Ha esetleg túllöttem a czélon valahol, ennek a szeretetnek erősebb lükettése volt szivemben. Használtam-e, nem tudom. De ha egynek a lelkében is visszhangot keltettek ezek az eszmék, nyugodt vagyok.

Hogy magyar hazánkban a mezőgazdák és iparosok helyzete ebül áll, és hogy ebben oroszlánszere van a zsidóságunk, meggyőződés. Nem az enyém csupán, hanem immár millióké, a kiknek megnyilatkozásakép a keresztény irányu lapok és könyvek napról-napra bővebb és meggyőzőbb adatokkal szolgálnak.

Nálunk a zsidóság elhatalmasodása kettőnek a hibája, büne. Egyrészt a zsidóké, kik hatalomra törtek, másrészt azé a gonosz államhatalomé, a mely Tisza Kálmántól kezdve, sőt alapjában már 1867 óta kiszolgáltatta Magyarországot keresztény lakosságát a zsidóság telhetetlen kerpzsiságának és pénzszomjának. A mint II. András magyar királyt megbélyegezte a magyar történelem, hogy az országot a zsidóknak és izmaelitáknak bérbé adván, azt kiszolgálta engedte, hogy fogja megbélyegezni a jövő nemzedék átka azt a kormányhatalmat, a mely törvényeivel, a kiváltságok osztogatásaival kiragadta a kenyeret, a megélhetés eszközeit a keresztény kis emberek kezéből, hogy nagyra hiz-

gy van benne, amint ő hagyta. Asztalán fekszik imakönyve, egy elárgott, fakó könyv.

Megnézem... Megremegek. Mintha anyámat látnám galambösz furtjeivel, átszellemült, imátkozó arccal. Tekintete a magasban jár. Én és követem e tekintetet.

Es szemem odatapadt a Megváltó képére. Ott látom függni az Istenembert. Lelkem megremegek. Mintegy önkénytelenül nyulok az asztalon fekvő könyv után, az anyám imakönyve után. A betűk összefolyolnak felöttem, csak egy szót értek meg belőlük.

És e szavakból megértém azt, hogy anyám utolsó óráiban értem, az én veszendő lelkemért imátkozott.

Hideg fut végig tarjaimon, agyam zsi-badni kezd, egész valóm forrongásban van. Es csak azt tudom, hogy ott térdelék az Istenember képe előtt és imádkozom csak úgy, mint régen, mikor még az édes anyám után gagyogtam az egyik szót a másik után...

Ujra ember vagyok. Megtaláltam, mit oly soká hiába kerestem. Megtaláltam a hitet akkor, mikor már elvesztettem a reményt, mikor már kihalt szivemből a szeretet. Az én édes anyám emléke megmentett, életet adott másodszer. És én áldom emlékéit, hogy megmutatta a vigaszt, hogy kiölte lelkemből a kétségbeesést. Érzem, hogy a hitből újra fakad lelkemben a remény, újra hajt a szeretet.

Csak mosolygok a mult fájdalmaim. Végre előragyogott a bűvös-bájós uapsugár.

Es a ködös, borús napok után a napsugárban új életre ébred minde...

Deér.

lalja velük a mammonnak, az arany borjúnak imádoit, a zsidóságot. De nemcsak a jelen és a jövőendő keresztény generáció fogja az eddigi kormányok vezetőiben tönkretévőjét hibáztatni, hanem maga a zsidóság is egykor. Mert ne gondolja senki, hogy ez az állapot így fejlődhetik tovább, egész a végteleenségig, ne gondolja senki, hogy a dolgok ezen mostani őrületem-összeomlásának megoldása nem lesz? Fog lenni. Mert a történelem igazsága ismétlődni fog. Harmincz-három esztendő előtt a zsidóság az államhatalom segítségével hurkot dobott a keresztények nyakába, az a hurok azóta mindinkább összeszorul, mindannyian érezzük, hogy szorongat bennünket, levegő után kapkodunk már valamennyien. Hiszen hol találunk ma embert, a ki a magyarországi zsidók jelen működésével meg lenne elégedve? Mindannyian érezzük a szorongatásunkat. Lesz is megoldás vagy előbb, vagy utóbb. A II. András alatti rablogázdalkodásnak is volt megoldása. Igaz, hogy csak Nagy Lajos alatt következett el, de hát elkövetkezett. Akkor kiűzték a zsidókat, hogy nem maradt itt több, legfeljebb ha hirmondónak. — Vajjon a jövőendő megoldása is ilyen lesz-e? Jobb-e, vagy, a mi fölé, talán annál rosszabb? Ha gondolkozunk, mindig arra a következtetésre jutunk, hogy a mostani társadalmi összebonyolításnak csak egy erőszakos rombolás fog véget vetni, a melyben nemcsak könny, de a vér is patakokban fog folyni. Az emberek szívéből kivész a kereszténység szelidítő féke. Maguk a zsidók segítenek és sietnek a liberalizmus nevében minél gyorsabban kitépni ezeket. Ki fogja megbánni? A hatalmasok valamennyiek, tehát a zsidók is, és mivel gögjükben, az arany után való éhségükben nem ismernek határt és eszközt, első sorban őket fogja érni a bosszuállás vágó ostroma.

(Vége köv.)

UJDONSÁGOK.

— **Fényes esküvő.** F. hó 8-án délelőtt 8 órakor vezette oltárhoz Szöllősy Gyula honvédszámtiszt Quirini Gusztáv kir. főmérnök bájos leányát. Blankát a felsővárosi plebánia-templomban. — Násznagyok voltak: a vőlegény részéről Klein József hadbiztos, a menyasszony részéről Tóth István városi főjegyző. Az esketési szertartást Tamás Vilmos esperes-plebános vezette, szép beszéddel fejezve be azt. Isten áldását kérjük az új frigyre.

— **Vörösmarty-ünnepély.** A Vörösmarty jubileum végrehajtó bizottsága f. hó 7-én délelőtt ülést tartott, mely alkalommal az ünnepély programját a következőképp állapították meg: A budapesti vendégek a reggeli vonattal Nyékre érkeznek s ott bevárva a székesfehérváriakat, leleplezik a Vörösmarty szülőházán levő emléktáblát, a mi után az ünneplő közönség városunkba jön s részt vesz a székesegyházban tartandó hálaadó istentiszteleten. Az irodalmi ünnepély az istentisztelet után a színházban fog megtartatni, melynek befejeztével a megyei törvényhatóság diszgyűlése veszi kezdetét, menet közben még leleplezik a ciszterciáktól rendházának falába illesztett emléktáblát. A közgyűlést a Vörösmarty szobor megkoszoruzása követi. Délután 2 órakor ünnepi bankett lesz. Fél 6 órától 7 óráig kivilágítás, a melynek folyamán a délvasúti műhely dalegylete zenés fáklyásmenetet rendez, a szobrot megkoszoruzza s ott beszédet és szavaltatot tart. Este 7 órakor a Nemzeti színház tagjai diszjeloadást tartanak a

színházban. Szinre kerül „Marót bán.“ Fél 10 órakor vacsora, melynek végeztével a budapesti vendégek eltávoznak városunkból. Az ünnepi programról megállapítása után az elszállásolási módozatokat állapította meg a bizottság olyképp, hogy kérdőíveket bocsájtanak ki s felkérlik az érdeklődőket, hogy e hó 30-ig jelentsék be érkezésüket, valamint azt is, hogy az ünnepély mely részén akarnak részt venni. Délután Vértessy József Szecsy Győző székesfehérvári s Vass Bertalan pécsi igazgatókkal Nyékre utaztak s ott néhány sikerült fényképfelvételt eszközöltek Fodor fényképész közbenjöttével.

— **A plebános és hível.** Török-bálinti levelezőnk írja: Szépen és meghatóan bucsuzott el Török-Bálint lakossága f. hó 4-én nyugalomba vonult plebánosától, Zimándy Ignácztól. A községi előjáróság hódoló feliratban fejezte ki háláját 28 évi áldásos működéséért. A róm. kath. iskolaszék testületileg jelent meg távozó elnökénél, a hol Schmall Zsigmond főtanító tolmácsolta az iskolaszék háláját és köszönetét azon számos jótéteményért, a melyekkel a nyugalomba vonuló plebános 28 évi működése alatt a kath. hitközséget és iskolát elhálmozta; egyuttal átadta neki a róm. kath. iskolaszéknek f. évi szeptember 23-án tartott gyűlés jegyzőkönyvének másolatát, a melyben érdemei megvannak öröklítve. Délután 2 órakor hagyta el a nyugalmazott lelkész a parochiát, hogy saját házába költözzék. A plebánia előtt az iskolás gyermekek sorfala mögött álló lakosság várta szeretett lelkészét, hogy tőle bucsút vegyen. Midőn az ősz lelkipásztor a parochiából kilépett, harsogó éljenzés fogadta és egy iskolás leány gyönyörű csokrot nyújtott át neki. Az agg lelkész meghatva köszönte meg híveinek ezen óvációt, és oly szívhez szóló szavakban bucsuzott el tőlük, hogy ezek hangos zokogásban törve ki, kísérték jó lelkészüket házaig. Itt a Török-Bálinton nyaraló budapesti és a török-bálinti hölgyek fogadták őt, akiknek nevében *Wider-spann* Nándorné üdvözölte őt, kívánván neki, hogy jól megérdemelt nyugalmát sokáig élvezhesse. A hölgyek mindegyike csokrot nyújtott át a jó lelkiatyának. Betetőzte ez óvációt *Hirschler* Gábor török-bálinti zsidó vallású lakosnak díszesen kiállított levele, melyben Zimándy Ignácztól, mint a szegények atyjától s a közjóért önmagát feláldozó lelkésztől találó versekben bucsút vesz.

— **Anyakönyvi kinevezések.** A belügyminiszter Fejérmegyében az érdi anyakönyvi kerületbe Fülel Henrik községi jegyzőt anyakönyvvezetővé, a duna-adoronyi anyakönyvi kerületbe pedig Göle Elemér községi irnokot anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őket a hatósági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **Megeyi közigazgatás.** A vármegye közigazgatási bizottsága ma d. e. 10 órakor tartotta Fildt Pál báró főispán elnökle alatt október havi rendes ülését. A ülés megnyitása után az alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról, nemkülönbén a csendőrségi eseményjelentés tudomásul vétetett. Több esekélyebb jelentőségű kihágási ügy tárgyalása után Hubay György nyéki lakos felebbezése keltett általános érdeklődést. Ez az ur ugyanis arról nevezetes, hogy örökösen felebbez, s szinte keresvekeresi a módot, hogy a terhes közigazgatási pályát a legtöbbször alapos ok hiján, még terhesebbé tegye. Jelen esetben is sokalta az adóját, tehát felebbezett. Meghívta a hatóság helyszíni tárgyalásra az adókönyvekkel, ő azonban ott meg nem jelent, hanem az idező végzés

ellen ismét felebbezett. Felebbezésének se vége se hossza. Szinte zavarba jön a referens a sok felebbezés között. Mikor már egy irattárra való felebbezését elutasítják, akkor a minisztériumhoz fordul, rendkívüli felülvizsgálatot kér. Így tett most is. A bizottság ismét helyszíni tárgyalást rendelt el vagyis visszatért a legelső intézkedéséhez. — Batta község lakói dr. Matla Árpád ottani földbirtokos ellen panaszt emeltek, mert: a trágyalé leveztetését szabálytalanul esz-közi, fákat ültet, vízvezető csatornát huzatott a közút rovására. Kérelmüknek hely adatott záros határidő kikötése mellett, amit azonban a battaiak bevárni nem akartak és felebbeztek. A felebbezés elutasított. — Gippert Nándor, Rozsorits József, Purkás Lajos kivételes nősülés iránti kérvénye pártolólág terjesztetik a minisztériumhoz. — Az alispán a közutakban levő mütárgyak javítására a költségelőirányzat előre nem látható kiadások rovataiba még 2500 koronát felvétetni kér. Tudomásul vétetik. — A gőzhenger-ügy hosszas vitát provokált. Az ügy lényege a következő: a közigazgatási bizottság véleményes jelentést kért az államépítészeti hivataltól egy esetleg beszerzendő s az utak egyengetésénél használandó henger költségeit illetőleg. Quirini Gusztáv főmérnök részletes jelentést adott be, mely szerint az utak benge-relése teremes kiadást igényelne. A bizottság csak a kiálló kövek lenyomatását értette, a főmérnök azonban a hengereles alatt mint szakember egész más utépítési módot irt le. A szó-nak műszaki és nem műszaki magyarázata itt-ott komikussá vált s már az ülés komoly menetet lehetett féltetni, midőn Vértessy József biz-tag azt ajánlotta, hogy az ügy tanulmányozás végett adassék ki egy bizottságnak annál is inkább, mert uton-utfélen hallható, hogy sokba kerül az utféntartás s az utak még sem jők. Nem ad ugyan hitelt a szóbeszédnek, mégis a testület reputációja érdekében a bizottság tájékoztatását szükségesnek tartja. Dr. Pajzs Gyula kéri az ügyet az uti bizottsághoz utaltatni s a vizsgálatot mellőzni. Quirini főmérnök erősen állítja, hogy az utak jók s mivel vele itt gorombáskodnak, kérését maga ellen a vizsgálatot. Elnöklő főispán a főmérnököt rendre utasítja s konstatálja, hogy vele senki sem gorombáskodott. Quirini főmérnök folytatolag kijelenti, hogy mindenkor lelkiismeretesen dolgozott, sőt még pénzt is kölcsönzött közüzélra a meggének. Feltűnő volt e kijelentés, de meg nem cáfolta senki s így szomorú dolog, de igaz. A főispán megnyugtatta a főmérnököt, hogy e vizsgálat tanulmányozása nem irányul senki személye ellen sem. Így hosszas vita után a bizottság kiadta az ügyet az uti bizottságnak.

Az augusztus havi pénztárvizsgálati jegyzőkönyv. az árvaszéki, a főorvosi, állatorvosi s pénzügyigazgatósági jelentés tudomásul vétetett.

A tanfelügyelői referáda itt-ott érdeklődést, különös figyelmet azonban főleg Froisländer Gizella tárnoki tanítónő ügye keltett. A tanítónő fegyelmi hatósága hivatalvesztésre ítélte, a minisztérium ezt az ítéletet dorgálásra változtatta. Most újabb panaszt emeltek ellene, mert egy kis fiut az iskolából kikergetett. A panaszt az ottani iskolaszék tárgyalta. Az iskolaszéki ülés jegyzőkönyvében ily kitételek olvashatók: „Az iskolaszék a legmelyebb utulatát fejezi ki a tanítónő ténye ellen.“ „... a hol tisztességes iskolaszék van, ott ilyen elő nem fordul,“ „szemtelenség,“ „utcai dráma“ stb. stb. A bizottság a tanfelügyelőt utasítja az ügy megvizsgálására

s Kenesey Gyula indítványára az iskolaszéket utasítja, hogy ily aljas, piaczi stílusban felsőbb hatóságával jövőben ne érintkezzék.

Az ülés fél 2 órakor ért véget.

— **A Mádaí-ügy vége.** Részletesen ismerik olvasóink Mádaí István fogyasztási ügynök ügyét, a melynek immár vége van. A városi tanács ugyanis, a mennyiben a Tügl Gyula vár. bizottsági tag által emelt vádak nagyrészt beigazolást nyertek, vasárnap tartott ülésén Mádaí Istvánt eddig viselt ügynöki állásától elmozdította.

— **Az állbáró.** Kalapis Györgynek további kalandját kell még megírunk, hogy lapunk legutóbbi számában adott közleményünket kiegészítsük. Szabad-Battyán határában hagytek el a jeles urat, a honnan Hochstädter Rudolftól szívelyesen elbucszván, a paripával együtt a fáluba vette útját. Itt igen ügyesen passzusz szerezvén a lóhoz, másnap éjjel vonatra ült s Nagy-Kanizsán kiszállván, ott a lovat eladta egy lókereskedőnek 72 forintért. A báró ur viselt dolgai azonban ekkor már felköltötték a csendőrség figyelmét, mely keresni kezdte a jeles mágnást, azonban kevés eredménnyel, mert Kalapis ur Abbazia felé utazva néhány kilométerrel mindig előtte járt a csendőröknek. Valjon utolérik-e őt, amak idején megírjuk.

— **Öngyilkos hadapród.** Gazy Béla hadapród tiszthelyettes f. hó 8-án Széchenyi-utcai lakásán reggeli 6 órakor egy revolver lövéssel akart véget vetni fiatal életének. A golyó a 10-ik bordánál hatolt a testbe, halált azonban nem okozott s felgyógyulásához van remény. Tette nek okát egy, az atyjához intézett levelében írja le részletesen.

— **Betörés.** Batai levelezőnk írja, hogy ott Kozári István pincézét feltörték s 10 mm. buzát és 12 üres zsákot elvittek. — A megejteti nyomozás során kiderült, hogy a tettes Hujber János százhalmi lakos, a ki a buzát Martonvásáron eladta s a vételárral megugrott. Nevezett ellen az ügyészségnél a feljelentés megtétele s országos körözése elrendeltetett.

— **Szökött katona.** Ember József mentelepi közkatona f. hó 6-án eltávozott a laktanyából s azóta vissza sem tért. Még este a Jókai-utczában szolgáló kedvesénél volt, a kívül azonban számdékat nem közölte. Itt azonban Széchenyi-utca 2. sz. alatt szolgáló nővérének egy levelet, a melyben bucsut vesz tőle s születést s kijelenti, hogy ne keressék, mert öngyilkos lesz, az öngyilkosság helyét azonban maga sem tudja megmondani. A nyomozás mindez ideig eredményre nem vezetett.

— **Térszene.** A honvédenekar holnap, azaz szerdai délután 4 órakor a Zichy-ligetben ténzenét tart a következő műsorról:

1. Induló „Nibelungok“ operából . . . Wagner
2. „Sobre las olas“ keringő . . . Rosas
3. „Magyar nyitány“ . . . Hegyes
4. Ábránd a „Gesák“-ból . . . Sidney
5. „Éljen a haza“ induló . . . Faulwetter

— **Késelő legények.** Eresi is azon községek közé tartozik, mely gyakran hallat magáról. A napokban Bilics József, Bilics István, Pintér Mihály és Khöl János eresi-i legények egyik régi haragosukon állottak boszut. Galics István volt a szerencsétlen áldozat, a kit éjjel meglesetek s biéskával összeszurkáltak oly annyira, hogy a helyszínén a nagy vérvesztés következtében eszméletlenül összeesett. Az ügy a duma-adonyi járásbírósnál bejelentetett.

— **Mindenáron öngyilkos.** Posh Károly javítóintézeti alkalmazott sehogys tudott megbarátkozni az élettel. Már beleürült e gondolatba s be is szállították a Lipótnezei tóbodyába, a hol négyszer kísérelte meg az öngyilkosságot, de mindég sikertelenül. Végre mégis sikerült meghalnia. Vasárnap ugyanis a tóbodya czellájában egy óvatlan pillanatban felakasztotta magát s mire tettét észrevették, már halott volt.

— **Vigyázatlanság áldozata.** Id. Stolzenberger Ferencz zámoly-utca 17. sz. alatti lakos daczára annak, hogy 70 éves volt, nem ismerte a

murzi erejét; ezt igazolja ugyanis az a meggon dolatlan cselekmény, mely a halálát okozta. F. hó 6-án Maroshelyen levő szőlőjében foglalatoskodott s este felé lement a pinczébe, hol a már erjedésnek indult mustja állott. A pinczéből nem is jött többé fel, megölte az erjedés folyamán fejlődött szén-gáz. A helyszínén az esti órákban megjelent Polczér Péter alkapitányval dr. Palánszky József ker. orvos s a pincze tetejének felbontása után kiemelték a halottat s a városi kórházba szállították. Az elhunytat f. hó 8-án temették el a zámoly-utcai gyászházból.

— **Gyilkos és öngyilkos.** Csurgóról írják lapunknak a következőket: Kozma Gy. János 52 éves földműves örökös civakodásban és pörökösökben élt feleségével, a 42 éves Gúti Katalinnal. Bár hat gyermekük volt s ezek legkisebbe csak 3 éves, a házastársak mégis több ízben különválasztva éltek, azonban mindannyiszor ismét összekerültek, hogy folytassák az egyszóval felleb szakított civódást és pörökösödést. Ezen áldatlan állapot következtében vagyonkájuk — szerény lákházukat kivéve — lassankint elszórt. F. hó 4-én is nagy esetepaté volt a háznál és már kora reggel kezdődött a perpatvar. Hogy köztük előzetesen mi történt, nem lehet megállapítani, mert rajtuk kívül senki sem volt odahaza, de délben egy vidéki molnár, aki kocsiával a ház előtt elhajtott, a rácsózott kapun keresztül szemtanuja volt a borzasztó drámanak. Kozmának az udvaron vizet merített a kútnál, mikor férje hátulról egy fejszével fejbe ütötte. Az asszony felsikoltott, aztán visszafordulva kezét védőleg terjeszté ura felé. A nekivadult ember újból csapásra emelte a fejszét és az asszony kezére, arczára vágott. Az áldozat vértől borítva összeesett s ekkor brutális ember egy fejszeapással ketté vágta a gerinczét, mire az asszony kiszenvedett. Az örültnek látszó gyilkos aztán felkapta a holttestet és bevitte dísznőfalba, ő pedig bement az iszállóba és töböltöte magát. Másnap megjelent a helyszínén Csendes Aladár, moóri kir. aljárásbíró kíséretében dr. Patáki Armin székesfehérvári törvényszéki orvos és dr. Blau Lipót moóri gyakorló orvos és mindkét holttestet felboncolták.

Irodalom.

— **„A Kaméleon leány.“** Kedves, bájos, de mindenek fölött érdekesítő mindaz, a mit ebben a könyvben elmond Bársony István. Minden műve a nagy novellistákat jellemző meseszövevénynek a bolygót hordja magán. Olyan a „Kaméleon leány“ kötet is a mely a könyv címét viselő hosszabb elbeszélése kívül még valami tíz kisebb-nagyobb novellát is tartalmaz. Mind kedves, mind érdekes és igaz történet. A „Kaméleon leány“ című azonban a legkiválóbb helyet foglalja el köztük, ez a ritka művészettel megirt, szép, érdekes elbeszélés Bársony Istvának egyik legsikerültebb műve, a magyar elbeszélő irodalomnak pedig egyik legragyogóbb gyöngye. A szép pirosvászonkötésű könyv Singer és Wolfner kiadó cégénél elent meg (Budapestben, Andrassy-ut 10.) Ára 1 korona.

Szerkesztői üzenetek.

T. J. Helyben. Igaza van. Sokkal inkább méltányoljuk egy kör működését, hogy sem egyesek vak butaságát az egész kör rovására tudnók be. Tény az, hogy a székesfehérvári iparos ifjak önközpököre szüreti mulatságot tartott, a melyen a rendezőség meghívása folytán lapunk munkatársai is megjelent s ott néhány érdekelte kérdőre vonta, mert a kör által a minapában rendezendő színelőadás szereplőiről lesújtó kritikát irt. A sajtószabadság ellen keltek ki nagyon is önző érdekből. Eizler György mázoló-nak ugyanis csak az az egy baja volt, hogy Mariska leányáról, a kinek szereplése hallgatásból állt, nem irtunk egy hasábot dícsimnusz. Ez a tulitass alak nevével nem mondta meg, egy szertien Eisenbarth ügyvéd rokonának vallotta magát. Már ez is eléggé jellemzi észbeli fogyaté kosságát. Kókáti vasuti fűvezeték szintén ártalmára volt a murzi s miként monda, ő is név-

telen. Etelka nevű leánya szintén szerepelt s neki sem volt inyére a kritika. Berta György mesterlegény valószínűleg egy imádottja érdekében lamentált s kijelentette nagy helykén, hogy nincs a sajtónak kritizálási joga. Ha ez a három figura tagja a körnek, hát szép oldaláról mutat ták be a kör működésének eredményét. Az a körülmény azonban, hogy a kör vezető egyéneit kijelentették, miszerint ezen, a murzi hatása alatt meghibbant egyénekkel nem azonosítják felfogásukat, némi megnyugtatóssá szolgál a kör tagjainak. Ezért nem is akartunk a sajtó ily durva és szemérmetlen támadóival foglal kozni, a kiknek nevelése és műveltsége, úgy látszik, a csorda mellett nyert ápolást. A durvasággal párosult ostobaság meg nem támadható, csak sajnálható s mint salak mellőzendő. Erős a hitünk, hogy a kör is hasonlóképen fog eljánni.

A mi azt illeti, hogy a kör jövőben rendező színelőadás esetén a színlapon figye lmeztetést közzöl, mely szerint . . . „a ki azt meri állítani, hogy a szereplők valamelyike nem játszott művészi tudással, nyilvános megbor ztatás után felneveltetik“, mi kijelentjük, hogy ezt nem hiszszük, mert lehetetlen, hogy az elő adás rendezése körül holmi Eizler-Kókáti-Berta-féle némbereknek beleszóvási joga volna.

Szögyen, gyalázat, hogy ily arczatlanság megtörténhetik, a butaság azonban mindenkor menti önmagát.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A
KRISTÁLY
SZIT LUKACSFÜRDŐI
HEGYIFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONAT.
ASVÁNYVIZ
KAPHATÓ
FUSZERKERESKEDÉSEKBEN
VENDÉKLOK BEN
ÉS MINDEN VASUTKI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

SZÉKESFEJÉRVARON:

- | | | |
|---------------|-------------------|----------------------|
| Kovács Pál, | Deutsch F. Adolf, | Nyári Béla, |
| Ofner Béla, | Stern Béla, | Lichtneckert József, |
| Taubler Béla, | Özv. Birkmayer | és |
| Bogay Andor, | Lajosné, | Göndör Samu |

kereskedéseiben.

HIRDETÉSEK
felvételnek
kiadóhivatalunkban
jutányos áron
(Iskola-utca 4. sz.)